

קורס מדריכים צעירים

קיץ 2021

מטרות ורציונל קורס מדריכים צעירים

מטרות

1. הכשרת חניכים להדרכה מקצועית בבתי הנוער ובעבודות המשלבות חניכים צעירים כמו קייטנות, מחנות קיץ וכו'
2. חיזוק אחריות ועידוד הובלה ומנהיגות של חניכי קדימה
3. עידוד לאקטיביזם ואמפתיה כלפי החברה- אישי וקבוצתי

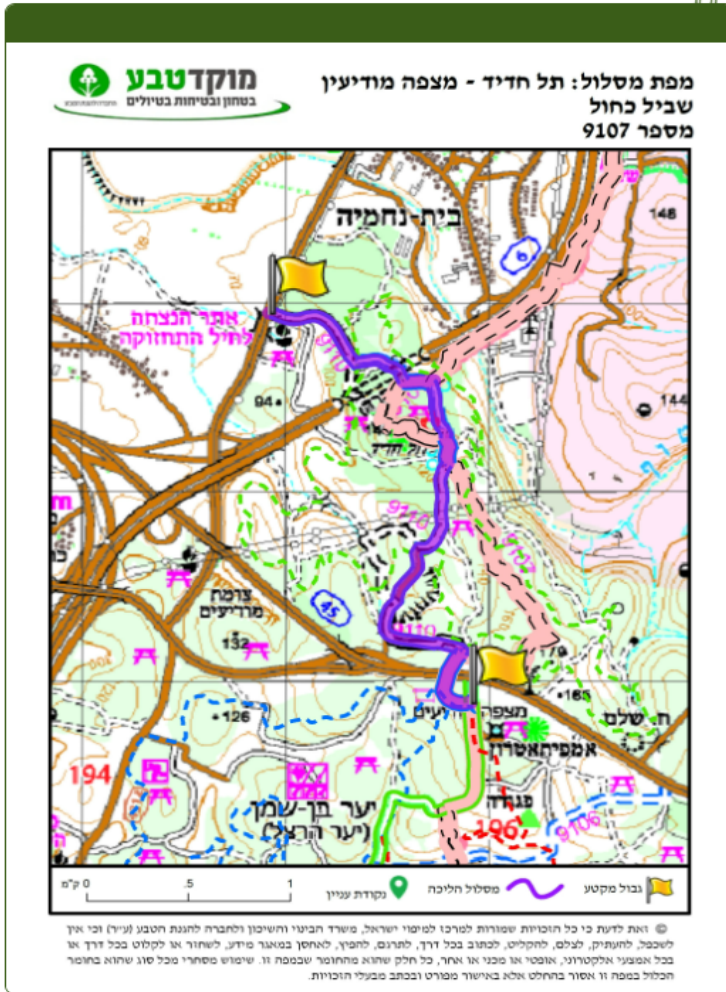
רציונל

קורס מדצי"ם נועד להכשיר את חניכי קדימה להיות מדריכים איכותיים ומקצועיים. את הקורס החניכים יתחילו כבר ביום הראשון לפעילות כדי להספיק לעבור את כל התכנים. התכנים ישלבו בין תפקיד המדריך, חשיבות המודלינג ופיתוח יכולות מנהיגותיות בהדרכה ועד לכלים פקרטיים להתמודדות כמו דגשים בעמידה מול קהל, סוגיות ואתגרים בהדרכה, בניית פעילות והעברתה. בסיום הקורס החניכים יתנסו בהעברת פעילות ויקבלו משוב מחבריהם לקבוצה. לאחר מכן נסיים בבריכת בין שמן ובטקס חלוקת כרטיסי מד"צ.

לוי"ז קורס מדצ"ים

יום רביעי 21/7		יום שלישי 20/7		יום שני 19/7	
שעה	פעילות	שעה	פעילות	שעה	פעילות
07:30	בוקר טוב	07:30	בוקר טוב		פעילות
08:00	ארוחת בוקר+ ניקיונות	08:00	ארוחת בוקר	07:30	הגעה לבית הנוער+ קבלת סנדוויצ'ים
09:00	הכנה לפעולות התנסות			08:00	יציאה- איסוף בתי נוער נוספים
10:00	התנסות	09:00	פעילות בוקר	10:30	הגעת למסלול
12:30	משוב	09:30	דוגמא אישית בהדרכה	11:00	תדריך בטיחות
13:30	ארוחת צהריים	10:30	הפסקה	11:30	תחילת מסלול- תל חדיד למצפה מודיעין
14:00	בריכת בן שמן	10:45	סוגי אחריות המדריך+ קשר בין מדריך לחנייה	12:00	היכרות ותיאום ציפיות+ ארוחת צהריים
16:00	טקס סיום קורסים	12:15	הפסקה	13:15	המשך מסלול
16:30	סיכום קורסים	12:30	קתימב"ה	14:00	מעבר מחניך למדריך
17:30	סיום	14:00	ארוחת צהריים	15:00	המשך מסלול+סיום
		14:45	פעילות הפגתית- בדשא	15:45	המדריך כמנהיגה
		15:30	אתגרים בהדרכה	16:30	איסוף אוטובוסים לכפר הנוער בן שמן ותדריך באוטובוס
		16:45	הפסקה	17:15	התכנסות לערב פרידה- בופה
		17:00	איך בונים פעולה	18:30	ערב פרידה מיב'
		18:30	ארוחת ערב	19:30	סיום ערב ז'-ח' נוסעים לבית הנוער תדריך לט'-יב' לפני המסיבה
		19:30	סיכום יום	20:30	מסיבה
		20:30	ערב שכבה-קורסים- תחרות בין הקורסים	22:30	סיום
		22:00	סיום לוי"ז+ התארגנות	23:30	לילה טוב
		23:30	לילה טוב		

מסלול יום ראשון - תל חדיד למצפה מודיעין

חזור <

שביל 9107 תל חדיד - מצפה מודיעין

איזור גיאוגרפי: מבואות ירושלים

איזור אקלים קיץ: 1ה

איזור אקלים חורף: שפלת יהודה

שטח אש: לא

איזור ביטחוני: 3 משטרה

שמורת טבע: לא

מכסת מטיילים:

גיל מינימלי: כיתה ג'

מאושר בעומס חום להליכה: כן

מוגבל בחשש לשטפונות: לא

מוגבל בגשם ולאחריו: לא

פעילות באתר:

גיפיים/משאית ספארי
נטיעות

אופניים
הליכה רגלית

הנחיות לאתר:

לניהול סיכונים

סיפור דרך למסלול:

מתחילים. ות. את המסלול באזור פתוח שקראנו לו אזור מפקד האש, שם מחלקים את החניכים. ות. לאחות בהם החניכים. ות. עוברים את הקורס כולו. מתחילים. ות. את המסלול על הכביש שהוא עם סימון שבילים כחול. כמאתיים מטר לאחר המפקד אש פונים. ות. ימינה לעליה לתל חדיד עם סימון שבילים של שביל ישראל (יש להזהר בעלייה מהחלקה והדרדרות אבנים ולשים לב שהחניכים לא עוקפים או רצים) בתל חדיד ישנה את העצירה הראשונה בה מעבירים. ות. את הפעילות הראשונה. לאחר פעילות ההכרות יורדים. ות. ממצפה תל חדיד דרך כביש שירד מצמוד לחניית המכונית הצמודה לתל חדיד (שביל האין כניסה). לאחר הירידה ממשיכים. ות. ימינה על הכביש (סימון שבילים כחול). ממש מאתיים מטר לאחר החזרה אל השביל הכחול ישנה פנייה שמאלה עם סימון שבילים של שביל ישראל. מכאן לאורך כל השביל נלך עם סימון שבילים של שביל ישראל עד מצפה מודיעין. לשביל פניות רבות שאפשר להתבלבל בהם וחשוב לשים לב לסימונים של שביל ישראל, ללכת כל הקבוצה יחדיו ולא ליצור רווחים בתוך הקבוצה מחשש שיהיו חניכים. ות. שיפנו בפנייה לא נכונה. לקראת סוף המסלול ישנו אזור עם הרבה עצים וצל שם תעבור הפעילות השנייה במסלול. לאחר הפעילות השנייה עלינו לעבור במנהרה שעוברת ליד כביש עם מכוניות רבות (יש להזהר במעבר ולהפקיד שכולם על המדרכה.) לאחר המערה יש עוד הליכה נוספת של חצי קילומטר ומשם נגיע למצפה מודיעין בו אפשר לעשות הפסקה נחמדה ולהעביר את הפעילות השלישית.

תדריך בטיחות בשטח

בתחילת המסלול:

- **מעכשיו אנו עוברים את הקורס כולו כולל את יום הטיול באחוות.**
 - על כולם להשאר עם האחוות שלהם
 - להקשיב למדריך של האחוה שלהם
 - לכבד את חברי האחוה.
- **במסלול אין להיות עם טלפונים לא במהלך הדרך או בפעילויות**
- **את תחילת המסלול אנו עושים על סימון שבילים כחול**
 - סימון השבילים הוא גם כביש וישנן מכוניות שעוברות בו.
 - יש ללכת על הכביש בזהירות
 - לשים לב ללמכוניות שעוברות
 - יש ללכת תמיד בצד ימין
- **בשביל כולו מתחלתו ועד סופו פיצולים רבים**
 - שימו לב שאתם נשארים צמודים לקבוצה
 - לא פותחים פערים ותמיד רואים את מי שלפנינו
 - גם כאשר מדברים במהלך המסלול חשוב להיות עריינים לסביבה שלנו ולסובבים אותנו
- **במידה ומישהו נאבד עליו לעצור ישר במקום**
 - כאשר הקבוצה רואה שמישהו אבד עליה להשאר במקום גם כן עם מדריך והמדריך השני ימשיך לחפש את החניך.ה האבוד.ה.
 - על החניך שנאבד לחכות שיגיעו אליו ולנסות ליצור קשר טלפוני במידת האפשר
- **בעלייה לתל חדיד**
 - ישנה עלייה ובה סכנה להדרדרות אבנים או החלקה נא לעלות אותה בזהירות
 - לא לעקוף בעלייה
 - לא לרוץ בעלייה
 - במהלך העלייה מצד שמאל יהיו גדרות תיל יש להתרחק מהם ולא לגעת בהם
 - בנוסף בתל חדיד קקטוסים רבים יש להזהר מהם
- **במהלך המסלול ישנן חיות ועימם רועים נא לשמור מרחק מהם ולהשמר**
- **המסלול שמשי חובה לחבוש כובע לאורך כל המסלול והפעילויות**
- **לשתות מים במהלך כל המסלול גם אם לא צמאים ישנה סכנת התייבשות ביום זה**
- **בסוף המסלול ישנה מנהרה שעלינו לעבור**
 - ברור לכולם שהולכים אך ורק על המדרכה,
 - הולכים בזהירות
 - לא רצים ולא משתוללים
- **כאשר מגיעים ליער בן שמן ישנם מקומות רבים לקנייה אין להרשות לאף אחד לקנות**

פעילות היכרות (שעה ורבע)

מטרות

1. היכרות בין חברי הקבוצה
2. יצירת קבוצה מאפשרת מרחב בטוח ומקום ללמידה
3. הבנת ציפיות החניכים. ות מהקורס

מהלך

1. **סבב שמות+ בית נוער+ חשש/ציפיה מהסמינר (10 דק)**
2. **טריטוריית פתקים (15 דק')** כל חניכה מקבלת 3 פתקים. החניכים יתבקשו לכתוב שאלות היכרות פשוטות שהיו רוצים לדעת על חברי הקבוצה. יחד עם הפתקים נשחק טריטוריה. (טריטוריה: כל חניכה מטרתה לאסוף כמה שיותר פתקים מאחרים ולמנוע שיקחו משלו. אי אפשר לקחת פתקים כשמישהו ליד הפתקים שלו). לאחר מכן, החניכים יענו על השאלות שקיבלו ותהיה להם את ההזדמנות להעביר את השאלה הלאה למישהו. אחרת.
3. **הרוח נושבת (10 דק')**. כולם עומדים במעגל כאשר מישהו באמצע. המשתתף שעומד צריך להכריז בקול את המשפט "הרוח נושבת לכיוונו של כל מי ש..." ולהשלים את המשפט עם אפיון שמתאים לו בעצמו. למשל אם שם הדובר הוא ערן, הוא יכול לומר - "הרוח נושבת לכיוונו של כל מי ששמו מתחיל באות ע". בתום דבריו, כל חברי המעגל, אשר המשפט מתאר גם אותם (עינת, עידו, עומר...) צריכים לקום ולהחליף ביניהם מקום, בזריזות, שכן האחרון שנשאר הוא הדובר הבא.
4. **נפש תאומה (10 דק)** בוחרים אדם אחד שמחפשים את הנפש התאומה שלו. הוא עומד עם הגב לקבוצה ולא רואה מה מתרחש, בכל סבב שואלים את המשתתפים שאלה אחת של בחירה. למשל: מה עדיף - תה או קפה. כולם עונים בהצבעה. לאחר מכן שואלים את האדם מה הוא מעדיף. מי שהעדיף כמוהו - נשאר במשחק. וחוזר שוב - שואלים העדפות עד שנותר אדם אחד - הוא הנפש התאומה!
שאלות לנפש תאומה:
המבורגר/פיצה, כלב/חתול, בוקר/לילה, אינסטגרם/פייסבוק, טאליסמן/מונופול,
מתמטיקה/אנגלית, אופניים/סקייטבורד, אייפון/אנדרויד, חורף/קיץ, עומר אדם/שלמה ארצי,
סרט/סדרה, אדידס/נייק, רונלדו/מסי, ים/בריכה, כדורגל/כדורסל, במבה/ביסלי.
5. **מולקולות- תיאום ציפיות (25 דק')** נשים שיר ברקע והחניכים יצטרכו להסתובב, בכל פעם שנעצור את המוזיקה, נצעק מספר (מספרים בין 2-4) והחניכים יצטרכו להתארגן בקבוצות על פי אותו המספר. בכל פעם שהחניכים יכנסו לקבוצות, ניתן להם שאלה לענות עליה יחד או כיחידים. שאלות:
 - איזה רגש עלה בך לקראת היציאה לקורסים?
 - איזה חשש יש לך בנוגע לקורסים?
 - ממה אתה הכי מתרגשת?

- מה הפעילות שאתה הכי מחכה לה?
- אתה אוהבת לצאת ממסגרת בית הנוער?
- מה הדבר המשותף לכל חברי הקבוצה?
- במה בתי הנוער שלכם דומים?
- במה בתי הנוער שלכם שונים?

6. דיון והסבר על הקורס+ תיאום ציפיות (5 דק) המדריכה ת. יסביר קצת על הקורס, ת. יציג את הלו"ז, הציפיות מהחניכים ות. יישר קו בנוגע לכל החוקים והנהלים. (כל חניך מגיע מבית נוער אחר, עם התנהלות וחוקים מעט שונים. על מנת למנוע חיכוכים ואי נעימויות ניישר קו על התנהלות בקורס וציפיות מהחניכים כחלק מהשכבה הבוגרת של קדימה)

דגשים וציפיות בנושא ההתנהלות:

- תרגישו בנוח לפנות אלינו עם כל דבר, אנחנו פה בשבילכם. לתת את המספר שלכם
- הדרישות והחוקים החלים בבית הנוער, חלים גם פה!
- המדריך שלך בקורס, כמו המדריך שלך בבית הנוער. יש להקשיב, לכבד ולמלא אחר הוראותיו. הוא יכול להגיב ולדרוש ממך באותה מידה.
- רצוי לא לפנות למדריכים האישיים שלכם בבקשות, אלא מאיתנו. אנחנו המדריכים הישירים שלכם במחנה הזה. המדריכים שלכם עסוקים בהדרכה ולא זמינים בדיוק כמו שאנחנו לא זמינים לחניכים שלנו שלא נמצאים כאן.
- אלימות מילולית ופיזית הם קו אדום!
- לכבד כל חניך, מדריך, איש צוות או מנהל.
- לכבד את הציוד, האוכל והמקום שאנו מתארחים בו.
- לקחת חלק בכל הפעילויות ולשתף פעולה באופן מלא.
- לעמוד בלו"ז ולא לאחר. הלו"ז הוא אינטנסיבי ואתם נדרשים לעמוד בו. זה חלק מהיותכם קבוצה בוגרת. רמת האחריות שלכם עולה וכך גם הציפיות.
- רק אחד. תראשי לצאת לשירותים בזמן משבצת. אין צורך לבקש, שימו לב שאף אחד לא יצא ואתם רשאים לצאת.
- במעגל הזה אנחנו מקבלים את כולמן. זו קבוצת הלמידה שלנו. בתום שלושת הימים גם תהפכו להיות חברי צוות טובים. אנו מבקשים לך לכבד אחד את השניה, להתעניין, לשאול שאלות, לפרגן ולעזור אחד לשניה לאורך כל הקורס. הקבוצה הזאת היא החשובה ביותר. בעיקר אנו מבקשים להתמסר- גם אם עכשיו קצת קשה, תתמסרו לקורס, אנחנו בטוחים שתהנו!)

דגשים והבהרות לגבי הקורס עצמו:

- קורס מדריכים צעירים, הוא קורס יוקרתי ומקצועי בכל ארגוני הנוער, תנועות הנוער ומחלקות החינוך של העיריות.
- לקדימה יש את הזכות להעניק בסיום הקורס תעודת מד"צ אשר תשמש אתכם באמצעי תעסוקה בקייטנות, מחנות קיץ אפילו בייביסיטר. מה ממש כמו מכתב המלצה בקורות חיים שלכם.

- בקורס נרכוש כלים של עמידה מול קבוצה, הובלה וליווי חניכים, מנהיגות, בניית פעולות, התנסות בהעברת פעולות, אתגרים בהדרכה ועוד.
- הקרוס בעל הרבה תוכן אך גם הרבה ידע פרקטי ומעשי שישמש אתכם בעתיד.
- הקורס נועד עבורכם, תשאלו שאלות, תתעינו ועדכנו אותו בתחושות והרצונות שלכם.
- הקורסים הנ"ל הם קורסים איכותיים ולכן שיתוף הפעולה והחשיבות של השתתפות היא קריטית
- הקורסים מוציאים אתכם. עם כלים ממשים והקשבה היא תוצר טוב יותר שלכם
- מצופה שלמרות הקושי תעמדו בל"ז, תיקחו את המשבצות ברצינות ותהיו חלק פעיל מהקורס.

עזרים

פתקים כפול 3 ממספר החניכים.ות

עטים

מעבר מחניך למדריך (שעה)

מטרות

1. החניכות יים יבחנו את המשותף והשונה בין דמות החניכך לדמות המדריך.
2. החניכות יים יגבשו עמדה לגבי אילו תכונות ומאפיינים "ראוי" שיהיה בדמות המדריך.ה.
3. החניכות יים יצפו ויתרגשו לקראת המעבר מחניך.ה למדריך.ה.

מהלך

1. **"בנק התכונות"/ שמש אסוציאציות (15 דק')** - יהיה בריסטול גדול על הרצפה שעליו יהיה כתוב "חניכה" - נעשה כמה סבבים וכל אחת בתורה תכתוב תכונה/ מאפיין שהן חושבות שיש בחניכה.ה. אחר כך נביא בריסטול חדש שעליו כתוב "מדריכה" ובסבב החניכות יעשו את אותו הדבר שעשו בסבב הקודם רק על דמות המדריכה.ה. לאחר מכן נשווה בין שני ה"דמויות" שנוצרו במשחק.

- מה המשותף לדמות החניך ולדמות המדריך?
- מה השוני?

2. **כלים/ תכונות של מדריכים (15 דק')** משתמשים בתכונות המדריך שהחניכים כתבו במתודה ואפשר להוסיף תכונות נוספות שהמדריך רואה בהן חשיבות: כריזמה, סבלנות, סובלנות, יכולת ורבליית, חוש הומור, חזון, אכפתיות, רגישות, גבולות, קשיחות, נחישות, יצירתיות, חריצות, דוגמא אישית, עקשנות, חברותיות. מסמנים "סרגל" על הרצפה מאחד עד 10. אומרים לחניכים תכונה ועליהם להתמקם על הסרגל לפי רמת החשיבות של אותה תכונה לפי דעתם. כל תכונה שתעבור את רמת החשיבות 7 על פי רוב הקבוצה תכנס לארגז הכלים של המדריך. (מכינים ארגז אמיתי). לאחר מכן מדביקים על צללית של בן אדם את כל התכונות שנבחרו. נקיים עם החניכים דיון על דמות המדריך שיצאה להם.

- האם אתם מרוצים מהמדריך שיצא לנו?
- האם יש תכונה שהייתם מורידים?
- האם יש תכונה שחשובה לכם במדריך ולא נכנסה לארגז הכלים? למה תכונה זו חשובה לדעתכם?
- האם הייתם רוצים שהמדריך שיצא לנו שיש לו את הכלים שבחרתם ידריך אתכם?
- האם הכלים האלו מולדים או האם הם נרכשים? איך אפשר לפתח\ לרכוש את התכונות האלו?

3. **סימולציות (20-30 דק')** שני חניכים מתנדבים מהקבוצה ישבו זה ליד זה אל מול הקבוצה ויקבלו סיטואציה/ נושא לדבר עליו כאשר אחד הוא החניך ואחד המדריך (נספח 1). החניכים יצטרכו לגלם את הסיטואציה ביניהם כאשר יש כובע מסוים על ראשם (חניך/מדריך/חבר/אח גדול/בוס). הם יצטרכו להתאים את עצמם, את הקול שלהם, הטון

והגישה לכובע שמונח על ראשם. המדריך יחליף את הכובעים שעל הראש במהלך הסיטואציה. המטרה היא להלהיב את החניכות בנושא ההדרכה ושהן ירגישו שהן כבר מצליחות להתמודד עם סיטואציות בין חניך למדריך. לכן לא אעשה להן סיטואציות מורכבות מאוד (זה יהיה בפעולות מאוחרות יותר על הקשיים בהדרכה).
כמובן שנדבר על כל סיטואציה - החניכות יתנו משוב כל אחת לעצמה ואני אעזור להן - חשוב שהן לא יבקרו עדיין אחת את השנייה כדי לא להוריד את הביטחון.

דין

- האם הרגשת שהסיטואציה נפתרה?
 - מה הדבר שהרגשת שעשית טוב שעזר לקדם את הפתרון לסיטואציה?
 - מה הדבר שהיית עושה אחרת?
 - האם מדריך צריך שיהיו לו כמה סוגי כובעים?
 - מה היתרונות בשילוב של כמה כובעים?
 - לפי מה אני יודעת מתי לפעול באיזה כובע?
- תוספת בונוס - בעיקר אם הפעילות כבדה מידי - לקיים שיחה במשפטים לפי סדר הא' - ב'. כל משפט צריך להתחיל באות לפי הסדר. המשפט הראשון מתחיל באות א', השני באות ב' וכן הלאה...
- הדיון המסכם יתמקד ברעיון שמדריך צריך שיהיו לו את כל/רוב סוגי הכובעים. אין "כובע מושלם" שמספיק אלא יש מדריך שיוודע ומצליח לשלב את סוגי הכובעים השונים בהדרכתו ובקשר האישי, ויודע מתי לפעול לפי איזה סוג של כובע.

עזרים

- כובעים
- פתקים
- טושים
- בריסטולים
- קופסא
- כובעים עם פתקים של תפקידים שונים - אח גדול, מדריך, חבר, חניך
- להכין את "קופסת התכונות של המדריך".

נספח 1:

סיטואציות:

1. חניך מבקש לצאת לשתות מים בתחילת שעת הלמידה, למרות שלפי נהלי בית הנוער הוא צריך לשתות לפני כי אי אפשר לצאת באמצע
2. חניכה יוצאת באמצע הפעולה ובורחת הביתה. כשאת מגיעה אליה היא אומרת ששני בנים מהקבוצה הרביצו לה
3. אחד החניכים לא מסכים לנקות את החצר כחלק מתורנות בבית הנוער
4. חניכה לא מוכנה לאכול את ארוחת הצהריים בבית נוער בטענה שהאוכל לא טעים לה.
5. באמצע פעילות בקבוצה, אחד החניכים יוצא החוצה בלי סיבה ובלי רשות ולא מוכן לחזור פנימה.
6. חניך מגיע לבית הנוער מאושר עם חיוך ענק על הפנים ומספר שקיבל 96 במבחן במתמטיקה
7. חניכה מתלבטת באיזה מגמה (מקצוע מורחב) ללמוד בתיכון- ספרות או ביולוגיה- והיא באה להתייעץ איתך
8. אתה רואה בשכונה, במקרה, בשעה מאוחרת בלילה, חניך שלך (מתחת לגיל 18) שותה אלכוהול.
9. חניכה מתקשרת אלייך 5 דקות לפני תחילת הפעילות ואומרת לך שהיא לא תגיע היום כי לא מתחשק לה
10. חניך מדבר איתך על חרם שיש בתוך הקבוצה על ילד אחר. הוא אומר שהוא לא חלק מהחרם אבל כל הקבוצה יודעת על זה ולוקחת בזה חלק.
11. הקבוצה מבקשת ממך לעשות פעילות לבית הנוער ומתבלטת באיזה נושא לבחור
12. את מעבירה לקבוצה ערב חברתי בנושא גזענות והפליה, וחושפת אותם לנתונים קיימים בנושא הזה

13. אתה עושה שיחת מוטיבציה לחניך שלך על חשיבות הלימודים ועל ההשקעה הנדרשת כדי להצליח

14. חניכה שלך לא אוהבת את המחנך שלה בבית הספר ולכן היא בוחרת להבריז ולא מגיעה לביה"ס. החניכה צריכה עזרה לימודית, ואת מבינה כמה חשוב שהיא תלך לבית הספר.

15. החניכים שלך הולכים מכות במסגרת אחת הפעילויות, למרות שהם יודעים שהתגובה על אלימות היא השעיה. אחד החניכים מתחנן בפניך שלא להשעות אותו כדי שאמא שלו לא תכעס עליו.

16. אתה, בתור מדריך, מעדיף שלחניכים יהיה מענה רגשי והם יוכלו לבוא לספר לך דברים ולהתייעץ איתך, אבל בכל מה שקשור למשמעת הם יודעים שהם יכולים לעשות מה שהם רוצים.

17. החניכות רואות אותך מרים זבל מהרצפה ברחוב

המדריכה כמנהיגה (45 דק')

מטרות

1. החניכות ים יכירו בכוח ההשפעה של דמות המדריך על החניכות ים.
2. החניכים ילמדו שכמדריכים הם מהווים דוגמה ומובילים את החניכים שלהם.
3. החניכות ים יחלו לדון על נושא המנהיגות, תכונות הרצויות למנהיג והבדלים בסוגי מנהיגות.

מהלך

1. **פיו פיו - דינמיקות (5 דק')** - לכל חניכה יש אצבע אחת, כשהוא "יורה" על חניך אחר, החניך מקבלת את כמות האצבעות שירו עליו, "יורים" על חניך בכך שאומרים את השם שלו, כשחניך מגיע 5 אצבעות הוא בחוץ.

2. **משימת המנהיגות (15 דק')** החניכים יקבלו משימה בזוגות לעשות - מסלול מכשולים, כאשר לכל זוג יש אחד שמוביל את חברו (המובל בעיניים מכוסות) והם צריכים לעבור את המסלול ולאחר מכן התפקידים יתחלפו כך שכולם יתנסו בהובלה וב"הנהגה" - אחר כך נדבר על התקשורת ועל משימת ההובלה.

או

המדריכה נותנת משימה קבוצתית ובה בכל פעם אני נותנת למישהי אחת את "זכות הדיבור" וכל השאר צריכות להיות בשקט - כלומר, רק למישהי אחת יש את "הכוח" להנהיג את הקבוצה ולהוביל אותה לצלוח את המשימה. משימה לדוגמה - לבנות בניין הכי גבוה ממרשמו וספגטי..

עיבוד

- הצלחתם במשימה?
- איך היה לכם?
- היה שיתוף פעולה?
- איך הרגיש להיות מוביל.ה?
- איך הרגיש להיות מובל.ת?

3. **דמויות מנהיגות (15 דק')** המדריך יבקש מהחניכים לחשוב על דמות שהשפיעה עליהם לחיוב ודמות שהשפיעה עליהם לשלילה ולרשום בפתק את שמה ואת האופן שהוא/ היא השפיעו עליהם. למשל התנהגות מיוחדת של הדמות שהשפיעה עליהם, ערך שהוא/ היא דגלה בהם ונחקק בזכרונם. הדמות יכולה להיות ממעגלים קרובים של חייהם (משפחה, בית ספר, בית נוער) ועד למעגלים רחוקים יותר - (דמויות מההיסטוריה, דמויות מסרטים וכו')... המדריך יבקש מכל החניכים המעוניינים לשתף את חבריהם במה שכתבו. המטרות של הפעילות הזאת היא לקרב אותם. למושג "מנהיגה" - שיבינו שזה לא מילה רחוקה, אלא משהו אנושי מחיי היום-יום. ולהעלות את הסוגיה של מנהיגות שלילית/ חיובית.

שאלות מנחות:

- מדוע בחרת בדמות זו?
- מדוע דווקא תכונה זו תפסה אותך בדמות זו? - או- מה תפס אותך בדמות זו?

- האם אתה מרגישה שקיבלת/ רכשת/ הפנמת/ למדת את התכונה הייחודית שפגשת בדמות?
- מדוע הדמות השפיעה עליכם לחיוב/ לשלילה?
- האם למדתם, גם מהמנהיג החיובי וגם מהשלילי?
- אילו ערכים אתם, כמדריכים שינהיגו קבוצה, רוצים לאמץ לכם להדרכה?

4. דיון מסכם (10 דקי') נדון בקשר בין מדריכה למנהיגה.

- מה הקשר בין מנהיגות להדרכה?
- האם כל מדריך הוא מנהיג?
- איך אפשר לנתב את הפלטפורמה של ההדרכה למנהיגות חיובית?

עזרים

- מרשמלו למשחק 2
- ספגטי למשחק 2
- פתקים
- כלי כתיבה
- פתקים צבעוניים למשחק 5

הכנות

- למצוא דילמות למשחק 4
- לכתוב ערכים למשחק 5

נספח 1:

ערכים -

- שיתוף פעולה בקבוצה.
- אחראי על גיבוש הקבוצה.
- אחראי על הצלחות וכשלונות הקבוצה.
- מקדיש את מירב זמנו לקבוצה.
- שם לב לכל הפרטים בקבוצה.
- מקנה לקבוצה ערכים.

דוגמה אישית בהדרכה (שעה) המדריך כמי שמעביר ערכים ומסרים

מטרות

1. החניכים יבינו שכל מדריך מהווה דוגמה אישית בכל תחום - גם מעבר לשעות הפעילות.
2. החניכים יבינו שהמדריך מעביר מסרים וערכים לקבוצה במודע ולא במודע.
3. החניכים יגבשו דעה וידונו בגבולות שיש למדריכים כמהווי דוגמה ומעבירי מסרים - מה הם יכולים ולא יכולים לעשות מול חניכים.

מהלך

1. קשרים (20-15 דק')

סבב ראשון- נחלק לכל חניכה חבל קצר. נשאל את החניכים שאלות. כל מי שיש שאלה נכונה לגביו צריך לעשות קשר בחבל.

- האם אני שומר חוק?
- האם אני אוהב את האחים / בני דודים שלי (יותר קטנים ממני)?
- האם אני אח בוגר בבית הנוער?
- האם אני מקשיב לחוקי בית הנוער?
- האם אני נוהג בכבוד לחברים שלי?
- האם אני נותן עזרה כל פעם שמבקשים ממני?
- האם אני מגיש את כל העבודות שלי בזמן?
- האם אני לוקח על עצמי אחריות?

סבב שני- כעת נשאל את החניכים שאלות נוספות, לכל שאלה שנכונה לגביהם הם מפרקים קשר.

- האם אי פעם חציתי באדום?
- האם ניצלתי\ סינג'רתי את אחים שלי?
- אם קיללתי ליד חניכים צעירים ממני בבית הנוער?
- האם לעיסת מסטיק בבית הנוער?
- אם הרבצתי פעם לחבר שלי?
- האם התעלמתי מאמא\ אבא שלי שהם ביקשו ממני עזרה?
- האם אי פעם איחרתי לבית ספר?
- האם אי פעם לא עשיתי את התחום אחריות שלי?

דיון:

- עם כמה קשרים סיימתם?
- מה הקשר בין שני הסבבים?
- האם אפשר להישאר עם כל הקשרים?
- מדוע עלינו לשים יתר תשומת לב להתנהגות שלנו כהיותנו מדריכים?

3. **סיפור/ דוגמה (5 דק')** נשאל את החניכים- מי שונא לשטוף כלים? יפה, הרבה פעמים שמבקשים מחניך לשטוף כלים הוא ישר מתעצבן ומקלל ונהיה אנטי (מכירים את זה?). דרך אחת לרכך אותו ולגרום לו לעשות את הכלים היא לעשות את הכלים יחד איתו! כך הוא רואה שהמדריך גם נותן מעצמו לתורנות מטבח וקל יותר לעשות את המשימה על אף שהוא ממש שונא את זה.

להדגיש ולדבר על המסר: דוגמא אישית היא אחד הכלים החשובים ביותר להדרכה. היא יכולה לגרום לחניך הכי מתוסכל להאמין בעצמו או לחניך שהכי שונא להשתתף בפעילויות לקחת חלק. אבל צריך לתחזק אותה ולפתח אותה. כל דבר שאנו עושים בבית הנוער ומחוצה נתפס בצורה מסוימת ע"י החניכים ולכל מעשה שלנו השלכות. כדי שהם יחזיקו מאיתנו עלינו לשאוף לנהוג בצורה האידיאלית- הכי טובה שרק אפשר. עלינו לצאת מנקודת הנחה שאף אחד לא מושלם (אי אפשר להישאר עם כל הקשרים על החבל) אבל בתור מדריכים עלינו לשאוף להישאר עם כל הקשרים.

4. **סרטון דוגמא אישית ודין (10 דק')** נראה לחניכים סרטון (נספח 1) שקשור לדוגמה אישית ונקיים דיון:

- מה הקשר של הסרטון להדרכה?
- האם אתם רואים את עצמכם כמי שמעבירים דוגמה אישית? לאחים קטנים למשל.
- אם ענו שלא, אז האם כמדריכים אתם רואים אתכם מהווים דוגמה לחניכים?
- האם יש דוגמה אישית שלילית ודוגמה אישית חיובית? תנו דוגמאות מהסרטון.

5. **המדריכה כמעבירה מסרים (20 דק')** המדריכה יפזר על קירות החדר ערכים שונים, כל חניך יבחר 3 ערכים שהוא הכי מתחבר אליהם ויכתוב אותם על פתק, לאחר מכן כל חניך חושב במשך כ-10 דקות על פעילות אחת/ על משחק אחד/ מחפש סרטון/ חושבים על דרך התנהגות בה אפשר להתנהג כדי להעביר את הערך לצופים בכם וכדומה שמעביר אחד או יותר מהערכים בהם בחר ומציג אותם/ מספר אותם לקבוצה. חשוב להכניס אותם לרצינות במתודה הזאת- כי היא הולכת שלב אחד קדימה - החניכים חושבים בעצמם על רעיונות להעברת מסרים.

- מדוע בחרת בערך הזה?
- מה בסרטון/ במשחק/ בפעילות מעביר את המסר שהיה לך חשוב?
- האם יש ערכים שהעבירו לכם בבית הנוער שאתם זוכרים?
- לדעתכם ניתן להעביר ערכים ומסרים רק דרך משחק ופעולה או גם בדרכים אחרות? מהם הדרכים האחרות?
- האם העברת מסרים וערכים זה חלק מהאחריות של המדריך כלפי חניכיו?

6. דיון סיכום (5 דק')

- מה מסרים שאתם זוכרים שקיבלתם בבית הנוער ?
- האם אתם מרגישים שכדמריכים.ות יש לכם את האפשרות באמת להעביר מסר ?
- האם מסר תמיד עובר ?

עזרים

- חבלים קצרים
- בריסטולים
- פתקים
- כלי כתיבה

הכנות

- להכין את הערכים, לתלות אותם על הקיר.

נספח 1

סרטון על דוגמה אישית: **children see children do**

https://www.youtube.com/watch?v=jOrGsB4qG_w

סוגי האחריות של המדריכה (שעה וחצי)

מטרות

1. החניכים יבינו את הקשר בין קבלת אחריות להזדרכה.
2. החניכים ילמדו וידברו על סוגי האחריות שיש למדריך.

מהלך

1. **רגליים עיניים (10 דק')** אמור לחניכים לעמוד במעגל ולהסתכל למטה לכיוון הרגליים.
הסבר שכאשר אתה אומר: "עיניים" עליהם להרים את הראש - ולבחור (מראש) חניך מסוים להסתכל לו בעיניים). אסור לזגזג או להחליף! יש לבחור על מי אתה הולך להסתכל עוד כשהראש שלך למטה. אם 2 חניכים יצרו קשר עין – הם מתחילים קרב צעקות: בלי להוריד את העיניים אחד מהשני, ובלי לקחת אוויר. הראשון שנגמר לו האוויר וצעקתו גוועת, מפסיד ויוצא מהמשחק. וכך הלאה, עד שיש גמר גדול, ומנצח גדול!
2. **מדריך פנתר הוא מדריך מאלתר (15 דק')** מבקשים מחניכה להעביר, מבהירים לה שיש 10 דקות למשחק - ככה הן יתחילו לשים לב לזמנים, לחשוב על משחקים ולהתנסות בתפקיד ה"מדריכה". ההעדפה היא שהן יחשבו על משחק בעצמן אבל אם הן לא מציעות רעיונות המדריך יציע. המטרה היא שזה יהפוך לדבר קבוע, בהמשך זה אולי יהיה פחות מאולתר והמדריך יבקש מחניכה להכין מראש פעילות.
חשוב לשאול אותם בסוף כל משחק פתיחה:
 - איך היה להעביר את הפעילות?
 - נקודה לשימור?
 - נקודה לשיפור? יכול להיות שלא תהיה...
 - איך היה לחשוב על משחק כל כך מהר?
 - האם יש פעמים שבאמת נצטרך לאלתר
3. **האחריות היא שלי? (15 דק')** המדריכה מפזרת על הרצפה היגדים הקשורים לחניכים ולהזדרכה (נספח 1), וכל חניך וחניכה יצטרכו לשים פתק מתאים ליד ההיגד:
 - פתק לבן- זו אחריות שלי כמדריכה
 - פתק שחור- זו לא אחריות שלי כמדריך
 - פתק ירוק- יש לי אחריות מועטה לכךלאחר מכן נערוך דיון:
 - למה אנחנו אחראים כמדריכים?
 - האם אנחנו אחראים לחניכים שלנו רק במסגרת בית הנוער והפעולות או גם בשעות שאחרי/לפני הפעילות?

4. סוגי האחריות שיש למדריכה (45 דק')

הסדר: אחריות אישית, אחריות קבוצתית ולבסוף אחריות על אדם אחר.
 א. אחריות אישית פאזל - בתחילת הפעולה כל אחת מקבלת חתיכה קטנה מפאזל שעליה לשמור עד סוף הפעולה. המדריך לא מזכיר את זה במהלך הפעולה ובסוף הפעולה הוא יבדוק מי מהחניכים היה אחראי ושמר על החתיכה שלו, יחד החניכים ירכיבו את הפאזל- כל אחד ישים את החלק שלו.

ב. אחריות קבוצתית מעגל כוח - החניכים יושבים במעגל, כל חניך שם את הראש שלו על הרגליים של החניך מימינו כך שכולם נתמכים אחד בשני, המדריך מוציא לאט לאט כיסאות, כך שהחניכים נאלצים להיתמך עוד יותר אחד בשני - המטרה היא לא ליפול. אם יש קצת חניכים או חוסר זרימה בגלל הקורונה והמגע - אפשר לעשות זאת בידיים - שהחניכים יחזיקו ידיים חזק במעגל, והמדריך מנסה להפריד ביניהם.

ג. אחריות על אדם אחר סמוך עליו וצייר - החניכים יתחלקו לזוגות, על כל הזוגות לצייר ציור שהמדריך אומר להם (בית, עץ, שמש, לב, סמיילי וכו'), כאשר החניך שמצייר הוא בעיניים עצומות ובן הזוג שלו מסביר לו איך לצייר על הדף כדי שיצא הציור הרצוי.

ד. דיון

- על מה הייתם אחראים בבית הנוער?
- כיצד גדל תחום האחריות שלכם מילדות עד לבגרות ועד להדרכה?
- איפה האחריות שלי כמדריך?
- איפה האחריות הקבוצתית מתבטאת? האם כקבוצת חניכים? האם כצוות?
- איזה אחריות קשה יותר? אישית או על מישהו אחר?

5. סיכום (5 דק')

- אתם מבינים את האחריות שלכם כמדריכים?
- הסבר מדריכים: על כל מדריך מוטלת אחריות גדולה מול החניכים, בין אם זה עמידה בזמנים, בניית פעולות עם תכנים ערכיים, שימוש דוגמה לחניכים ועוד... בתור מדריך עליך להבין שאינך עוד אחראי רק לעצמך וכי יש לך אחריות גם על אנשים אחרים. אם לא תעמוד באחריות שלך אתה פוגע בחניכים שלך.

עזרים

- דפים/ בריסטולים בשלושה צבעים
- חתיכת אלבד/ חתיכות בד לכיסוי עיניים
- בריסטול
- להכין פתקים בשלושה צבעים למשחק מספר 2.
- לכתוב היגדים למשחק 2.
- הכנת פאזל

נספחים

היגדים - האם זו האחריות שלי?

1. חניך חוצה את הכביש באדום במהלך שאתה מלווה אותו לביתו.
2. חניך נופל בהפסקה מהקורקינט ויורד לו קצת דם מהברך.
3. חניך מרביץ לחניך אחר מחוץ לשעות הפעולה.
4. חניך מעשן סיגריה במהלך ההפסקה
5. חניך מתחצף למנהל בית הנוער
6. חניך מתייבש בטיול ומתעלף.

כלים לעמידה מול קבוצה - נ"ס קתימב"ה (שעה וחצי)

מטרות

1. למידה חווייתית של עקרונות העמידה מול קבוצה: קתימב"ה נ"ס (קול, תנועה, ידיים, מבט, התלהבות, ניסוח, סביבה)
2. מתן כלים בסיסיים של הדרכה

מהלך

1. מסבירים לחניכים: כל מתודה תהיה קשורה לאות אחת מראשי התיבות "קתימב"ה נ"ס" (קול, תנועה, ידיים וכו'). בסיום כל משחק נתלה על הקיר את האות כך שבסוף הפעולה נתלה את כל אותיות קתימב"ה נ"ס והחניכים. ות ילמדו את כל עקרונות העמידה מול קבוצה.

1. **קול (10 דקי)** נבקש מארבעה מתנדבים להקריא קטע בארבעה אופנים (נספח 1):
מונטוני- ללא שום גיוון, באותו קצב ובאותו טון כל הזמן.
מוגזם- להעצים את הפערים בין הטונים. בלחש- שכמעט לא ישמעו מה שהוא. היא אומר. ת.
בצעקה- לאט ועד כדי כך שיהיה קשה ו"מכאיב" לשמוע את מה שהוא. היא אומר. ת.

דין

- האם היה לכם נעים להקשיב לקטע? אם לא, מדוע?
 - האם עוצמת הקול של כל אחד מהחניכים התאימה לדרך שבה יש להקריא את הקטע?
 - איך מדריך צריך לדבר כדי שיהיה נעים לקשיב לו?
 - האם אתם זוכרים מדריך שהיה קשה לכם להקשיב לו? מדוע?
- הסבר מדריכים: יש לדבר עם קול חזק ויציב. על המדריך לדבר מעט איטי משיחת יום- יום, על מנת למנוע בליעת מילים, אך לא לדבר באופן איטי מדי. יש להימנע מדיבור אחיד (מונטוני), אלא לדבר בהרמת והורדת הקול ובשינוי קצב הדיבור על פי תוכן הדברים. כל זה כדי למשוך את החניכים. ות להקשיב, ולא "לאבד" את הקשב שלהם.

2. **תנועה (10 דקי)** שני מתנדבים יצטרכו לדבר על סיפור שקרה להם. במהלך השבוע בשני אופנים:
אחד- עם ידיים מאחורי הכיסא (אפשר קשורות) וגם רגליים קשורות כאשר הם יושבים על כיסא ולא יכולים לקום ממנו.
שניים- יצטרך לדרוך כל הזמן על הנקודות שנדביק על רצפת החדר, אסור לדרוך יותר מ3 שניות על אותה הנקודה.

דין

- מה ההבדל בדרך העברת הפעילות בין שני החניכים?
 - מה היא הדרך האידיאלית לפי דעתכם לנוע במהלך העברת פעילות?
- הסבר: תנועת המדריך צריכה להיות מותאמת לתוכן הדברים הנאמרים. עליו להקפיד לא לעמוד יותר מדי זמן במצב סטטי וכן עליו להימנע מתנועה חוזרת על עצמה המושכת את תשומת לב החניכים. יש לנוע תוך כדי דיבור ובכך למקד את תשומת הלב במדריך, לא להרדים על ידי עמידה במקום אחד וסטטי.

3. **ידיים (10 דק')** המדריך יבחר בשני חניכים, על כל חניך להציג שיר בפנטומימה כאשר אחד לא יכול להשתמש בידיו והשני כן.

דין

- האם היה לכם נוח להקשיב לחניכים כשדיברו? מה הפריע לכם?
- כיצד הידיים עוזרות לנו בזמן ההדרכה? למה הן משמשות?

הסבר: הידיים עוזרות למדריך להמחיש ולהדגים את דבריו, הידיים משמשות את המדריך להדגשה וחזוקים. למדריך כדאי שלא להשתמש בידיים בדרך שיכולה למשוך תשומת לב- לא להחזיק בידיים עטים וכדומה, לא לשחק בשיער, לא להחזיק אותן בכיסים.

4. **מבט (10 דק')** המדריך יחלק את החניכים לזוגות, יהיו שני סבבים, כל סבב ימשך 2 דקות, בכל סבב החניכים צריכים לדבר על נושא אחר: 1. התחביב הכי גדול שלהם. 2. המקום האהוב עליהם. בסבב הראשון כל זוג ישב גב אל גב וינהל שיחה, ובסבב השני הם ישבו פנים מול פנים.

דין

- איזה סבב היה לכם קל יותר? למה?

- מהי החשיבות של קשר עין בין אנשים ובין מדריך לחניכיו בפרט?

הסבר: קשר עין טוב נותן לחניכים תחושה שהמדריך שולט בכל מה שקורה בקבוצה. יש להביט בעיניי המודרכים כך שהעיניים יראו היטב, לא להשתמש במשקפי שמש, לא להשפיל את המבט לרצפה או לתוך הטקסט. תשומת הלב תהיה אצל המדריך. עם זאת אין להגזים וליצור תחושה של בהייה בחניך שעלולה להוביל לאי נעימות מצידו.

5. **ביטחון (10 דק')** חניך יקריא טקסט על נושא מסובך לחניכים (נספח 2). אחד החניכים יקבל פתק מהמדריך שבו תהיה כתובה שאלה מתקילה לחניך שהקריא. ככל הנראה החניך יאלתר תשובה או יענה שהוא לא יודע.

דין:

- איך חניך מרגיש כשמדריך אינו בקיא בחומר שקרא?

- איך צריך מדריך להכין את עצמו לפעילות?

הסבר: על המדריך לשלוט בחומר הנלמד ובמבנה הפעילות. לדעת ולשלוט בחומר המועבר – היטב. מדריך שאינו שולט בחומר יהיה מרוכז בדפיו ופחות בקבוצה, מה שיוביל לשעמום וחוסר התעניינות מצד הקבוצה. כמו כן הוא צריך לדבר בכבוד ובייצוג שמשדרים בטחון עצמי.

6. **התלהבות (10 דק')** שני חניכים מתנדבים: שניהם צריכים להעביר את המשחק וואה לקבוצה (כל אחד בתורו), המדריך מנחה את אחד החניכים להעביר את המשחק בעייפות, באדישות, לדבר חלש... ומהשני לדבר בהתלהבות, לדבר בקול רם ולהתלהב.

דין:

- באיזה מהפעמים יותר נהנתם לעבור את המשחק? למה?

- מה החשיבות של התלהבות בהדרכה?

הסבר: יש חשיבות גדולה להעברת משחקים ולהדרכה בהתנהלות, האופן שבו המדריך מעביר את הפעילות עובר לחניכים, והם יהיו באנרגיות דומות לשל המדריך, כך שאם המדריך עייף וניכר שאין לו כוח, כך גם החניכים יתנהגו. אם המדריך יתלהב ויהיה באנרגיות - כך כם חניכיו.

7. ניסוח (10 דק') מתנדב מתבקש להעביר לחניכים את המשחק דג מלוח עם ההסבר הבא: "אתם לשם, אתה לפה, כשאתה מגיע לשלוש הם לא זזים."

דין

- האם ההוראות היו מובנות לכם?
 - מה הרגשתם שהוא נתן לכם את ההוראות?
 - מה מדריך יכול לעשות כדי שדבריו ורצונותיו יהיו מובנים לחניכים?
- הסבר:** כאשר מדריך מסביר משחק או כל דבר אחר, הוא צריך להיות ברור בדבריו ולנסח אותם בצורה שתהיה נגישה לאנשים העוברים את אותה פעילות.

8. סביבה (10 דק') חניך אחד מתנדב לשחק את דמות המדריך ועליו להעביר את המשחק "קווא קווא דה לה אומה" לקבוצה. כל אחד משאר החניכים מקבל פתק שרק הוא יכול לראות ועל הפתק כתוב גורם מפריע שעל כל להתייחס אליו במהלך העברת המשחק (למשל, "יש ג'וק שמסתובב בחדר", "אתה חייב להתפנות", "אתה ממש רעב ולא אכלת לפני הפעילות", "אמא שלחה לך הודעה בווצאפ ואתה רוצה לענות לה מיד" וכדומה) בנוסף, המדריך. ה. ינגן מוזיקה ברקע. כל זה במטרה ליצור סביבה שמקשה מאוד ואף לא מאפשרת להדריך בצורה תקינה. בסוף המתודה המדריכה תישאל את החניכה שהתנדבה וגם את שאר החניכים:

דין:

- מה הקשה עלייך להעביר את המשחק?
 - האם הסביבה אפשרה לך להעביר את המשחק כמו שצריך?
 - כיצד ניתן היה לפתור או למנוע מראש את הקושי?
 - איך היה לשאר החניכים לעבור את המשחק?
 - מה החשיבות של התאמת הסביבה והמרחב לסוג הפעילות?
- הסבר:** סביבת הפעילות צריכה להיות מותאמת לתוכן וסוג הפעילות ובהתאם לתנאיה. צריך לבחור את מקום ישיבת הקהל מתוך שיקולי נוחיות המאזינים. מקום עם צל, מושבים נוחים, מקום ישיבה ללא קוצים, שלא יהיה מלוכלך, ללא בעלי חיים מטרידים. יש להקפיד כי השמש תהיה בגבם של המודרכים ולא תסנוור את עיניהם.

9. מי תופס את רוב תשומת הלב (10 דק') בוחרים 2 מתנדבים. הם צריכים להתחרות על תשומת לב. מותר להם לעשות הכל - לצרוח, לקפוץ, לרקוד, להציק. החניכים יכולים להשתמש בכלים לעמידה מול קהל שלמדו בפעולה הקודמת ולעשות מה שהם רואים לנכון בכדי לתפוס את עיניהם של הקבוצה, שלא יורידו מהם את העיניים. המטרה שלהם היא שתמיד ישימו לב אליהם. המנצח הוא האחד שמשך יותר תשומת לב.

10. סיכום הפעולה (10 דק') מסבירים לחניכים שכדי להדריך ולעמוד מול קבוצה צריך לשחרר, לא להילחץ. כמובן שבפעמים הראשונות זה יותר מלחיץ, ולאט לאט זה משתחרר. כדי לא להיכנס ללחץ לפני הפעולה ולהשתמש בעקרונות הקתימבה נס יש להגיע לפעולה מוכנים מראש, לדעת בעל פה את סדר המשחקים שמעבירים ולהנות מהעברת הפעולה.

עזרים

- פתקים
- חתיכת אלבד קטנה כדי לקשור את הידיים למתודת ה"ידיים"
- להדפיס את קטע הקריאה של משחק הקול
- לכתוב פתקים של מצבים למתודת ה"סביבה"

נספח 1:

משחק הקול- קטע קריאה:
זה הזמן להתעורר הבית מתפורר
נצא מהחורים ביחד די להסתתר
תרימו את היד תפתחו את הפה
מול כולנו אין סיכוי שהם יחזיקו עוד הרבה

נספח 2:

תורת הקוונטים:

מכניקת הקוונטים מתארת את עולם החלקיקים בקנה מידה זעיר (מבחינת גודל החלקיקים או האנרגיה שלהם). היא מלמדת אותנו שבמערכות מסוימות גדלים פיסיקליים כמו אנרגיה או תנע זוויתי אינם יכולים לקבל כל ערך אפשרי אלא רק כפולות שלמות של ערך בדיד. "קוונטה" היא יחידה, ומכאן נגזר שמה של התיאוריה.

תורת הקוונטים היא תיאוריה הסתברותית, כך שבמקום לתאר בוודאות היכן נמצא חלקיק מסוים בזמן מסוים, התיאוריה מציעה רק את ההסתברות למצוא את החלקיק במקום כלשהו. הדרך הנכונה לתאר מערכת לפי מכניקת הקוונטים הינה באמצעות פונקציית גל, שממנה אפשר לחלץ את ההסתברות. תיאור החלקיקים באמצעות פונקציות גל מוביל לתופעות מעניינות וייחודיות, שנולדות מהתאבכות פונקציות הגל.

אתגרים בהדרכה (שעה ורבע)

מטרות

1. החניכים יבינו את האתגרים שבהדרכה
2. החניכים יתנסו בעבודה מול קהל ובאתגרים שנמצאים בהדרכת קבוצות
3. החניכים יחשבו עם עצמם האם מתאימה להם דמות המדריך

מהלך

- 1. אנדרלמוסיה (15 דק')** מטרת המשחק: לגלות חוקיות שהקבוצה המציאה. מהלך: בחר מתנדב שיצא החוצה. מטרתו היא לגלות את החוקיות שהקב' המציאה ע"י שאלת שאלות. השאלות יופנו לבני הקב' ויהיו אישיות. החניכים יענו ע"פ החוקיות. דוגמא: החוקיות היא האדם שיושב מימיני. החניך שיצא שואל את אחד החניכים "יש לך סוודר?" והוא עונה על זה שמיימינו וכן הלאה. כך ינסה המתנדב לגלות את החוקיות. אם אחד החניכים טועה (בתשובה) למשל לא ידע את שם הסבתא של היושב מימינו, אומרים "אנדרלמוסיה" ואז כל הקבוצה קמה ומחליפים במקומות. ממשיכים כמובן עם אותה חוקיות
- 2. אתגרים בהדרכה (20 דק')** כל אחד מקבל פתקים עם עטים ורושם מה חושב שיהיו הקשיים שלו בהדרכה. במעגל כל אחד משתף/ החניכים שולפים מכובע את אחד הפתקים ומקריאים בקול. הם מגיבים על המשפט שהם פתחו. אם החניך שכתב. הרוצה לשתף, הוא/היא מוזמנת
 - איך אפשר לדעתכם להתמודד עם הקושי?
 - האם הקושי הזה ימנע מכם לעשות דברים?
 - במי אפשר להעזר בקשיים שלנו?
 - איזה כלים יש לכם לעבור את הקשיים האלו?
- 3. סימולציות (25 דק')** - ניתן למתנדבים שירצו לעשות סימולציות מול כולם (נספח א')
- 4. סיכום (10 דק')**
 - איך אפשר להתמודד עם קשיים בתור מדריך צעיר?
 - מה אתם מרגישים שהכלים שיש לכם עבור התמודדיות אלו
 - איך אפשר למנוע מלהגיע לסיטואציות בסגנון הזה?

נספח א' - סימולציות

1. בזמן שאתה מעביר פעולה, אחד/ת החניכים מתחיל לצעוק ולעשות בלאגן כל החניכים "זורמים איתו" ונהיה בלאגן אחד גדול.
מה אתה היית עושה?
2. כל החניכים מחליטים לפני הפעולה שהם הולכים לפארק במקום לפעולה ומודיעים לך ברגע האחרון שהם לא מגיעים מה היית עושה?
3. חניך מתעקש לא להשתתף בפעילות ורוצה לשבת בצד
4. חניך יוצא באמצע הפעילות ואתה מדריך לבד, מה היית עושה? יוצא איתו החוצה או נשאר להדריך את שאר הקבוצה?
5. לאחר הפעילות חניך משתף אותך שבבית ספר ממש קשה לו, הוא מתקשה למצוא חברים ומרגיש שאף אחד בכיתה לא מדבר איתו. הוא ביקש ממך שלא תספר למדריכים כי רק איתך הוא מרגיש בנוח. מה הייתה אומר לו? ומה אפשר לעשות בכדי לעזור לו?
6. במהלך הפעילות עם החניכים ביום שהצוות לא נמצא החניכים התחילו להשתמש בפאלפון בזמן ארוחת צהריים ואתה יודע שזה אסור. שאמרת להם על זה הם אמרו שהמדריכים נתנו להם צופר בגלל שהם מתנהגים יפה ומרגשים להם להיות עם לטפון בארוחה. מה היית עושה?

איך כותבים פעולה? (שעה וחצי)

מטרות

1. החניכה ת. ילמד את תהליך כתיבת מערך פעולה.
2. החניך יתנסה בכתיבת פעילות.
3. החניכה י. תכיר את החשיבות של חלוקת עבודה ומשימות עם חבר הצוות. כמו כן חלוקת תפקידים לקראת הפעולה עצמה.

מהלך

1. יוסי כמה עולה קפה (10 דק') חלק לכל חניך מספר ולכמה מהחניכים את המילים "יוסי", "כמה", "עולה" ו"קפה". עמוד במרכז עם בריסטול מקופל בצורת נבוט, ושאל את אחד החניכים בתקיפות (לדוגמא "יוסי") כמה עולה קפה – "יוסי! כמה עולה קפה?!" והוא עונה באחד המספרים\מילים או באחד השמות, לדוגמא "שלוש!". כעת עליך לפנות ל"שלוש" ולשאל – "שלוש! כמה עולה קפה?!" אתה עומד. השאר יושבים. רק ברגע שאתה צועק את שמו של החניך הבא, הוא נעמד מיד. "שלוש!" "שלוש נעמד." "כמה עולה קפה?!" מי שמהסס או מתבלבל, חוטף מכה קטנה עם הנבוט על הראש.

2. חפש את המטמון (20 דק') המדריכה ת. יחביא פתקים שעליהם כתוב חלקים מכתבת הפעולה, החניכים יתחלקו לקבוצות וישחקו "חפש את המטמון" כל פעם המטמון יהיה חלק מתהליך כתיבת הפעולה:

- נושא הפעולה
- מטרות וערך מרכזי שרוצים להעביר
- משחק פתיחה
- מהלך הפעולה (מתודות)+ הערכת זמן לכל חלק
- דיון
- סיכום הפעולה
- מקום הפעולה - סטינג
- עזרים (הכנות וציוד)

3. עיבוד וניתוח (15 דק') כשמצאו את כל הפתקים, בחניכים מתכנסים וכעת עליהם להחליט יחד מהו הסדר הנכון לכתיבת הפעולה (מה בא לפני מה). בסוף המדריך יחשוף את הפורמט הנכון (יכתוב על פלקט גדול תרשים זרימה), ויתחיל לעבור עם החניכים על כל שלב ומהי מטרתו.

4. התנסות בכתיבת פעולה דרך הפורמט (45 דק') כחלק מההתנסויות של החניכים עליהם להעביר בזוגות פעולה באורך של 45 דקות לשכבות הצעירות יותר. לשם כך עליהם לבנות את הפעולה מא' ועד ת' על פי פורמט בניית הפעולה (נספח 1) כך שהם מתייחסים ברצינות לכל חלק בפורמט. כדי לעזור לחניכים שזו הפעם הראשונה שהם בוניהם פעולה

מאפס, המדריך יחלק לכל זוג רשימת מתודות (נספח 2) ורשימת משחקים (נספח 3) והם יוכלו להיעזר ברשימות.

עזרים

- פלקט גדול
- כרטיסיות
- דפים לבנים
- להכין כרטיסיות לחפש את המטמון
- להכין תרשים זרימה של תהליך כתיבת הפעולה
- להדפיס את הפורמט (נספח 1)

פורמט לכתיבת פעולה

שם הפעילות (נושא): _____

מטרות:

- _____ .1
- _____ .2
- _____ .3

נושא הפעילות

סטינג - (מיקום הפעילות, האווירה הרצויה בקבוצה, כמה חניכים יש בפעולה, מהם יחסי הכוחות בקבוצה -
בנים בנות/בעיות קשב/ רגועים/קופצניים וכן
הלאה...): _____

משחק פתיחה:

מהלך הפעילות (מתודות, תזמון, דיונים) + הערכת זמן לכל חלק:

סיכום:

עזרים והכנות:

1. _____
2. _____
3. _____

רשימת ציוד:

1. _____
2. _____
3. _____

נספח 2

רשימת מתודות:

- חפש את המטמון
- טיול
- הקרנת סרט
- פאזל
- א\ס
- שאלון אמריקאי
- המצאת שקר למטרת משהו
- פעולה שהיא סביב תוכנית טלוויזיה כל שהיא
- הקראת משפט והרמה של שלטי מסכים/ לא מסכים
- בית משפט- מתחלקים ל2 קבוצות שצריכה כל אחת להעלות את הטענות שלה בנושא.
- שמש אסוציאציות
- פופקורן- מעלים נושא וזורקים כל מה שקשור אליו שעולה לנו בראש
- עומדים בשורה, מקריאים היגד, מי שמסכים איתו מתקדם צעד.
- דיון בנושא עם שאלות
- להראות סרטון בנושא
- להקריא כתבה/טקסט אחר שקשור לנושא
- כתב סתרים שקשור לנושא הפעולה
- המחזת סיטואציה
- מסתדרים על סקלה לפי ההסכמה שלי עם משפט מסוים (מסכים ולא מסכים בקצוות שונים של החדר)
- להשתמש במשתף פעולה מתוך הקבוצה שיתסיס אותה.
- להשמיע/ להקריא שיר שקשור למסר שרוצים להעביר
- לחלק את הקבוצה לזוגות שינהלו שיחה על הנושא.
- קהוט על הנושא
- תחרות בין שתי קבוצות שקשורה לנושא
- לפזר על הרצפה ציטוטים או משפטים, כל אחד בוחר את זה שהכי התחבר אליו ומסביר מדוע.

נספח 3

רשימת משחקים

<http://www.mtz.org.il/imgs/site/ntext/%D7%91%D7%A0%D7%A7%20%D7%9E%D7%A9%D7%97%D7%A7%D7%99%D7%9D.pdf>

סיכום יום (30 דק')

מטרות

1. זמן ריפלקציה ועיבוד
2. זמן שיתוף אישי

מהלך

1. **(15 דק')** יושבים כל הקבוצה יחד במעגל, נביא חטיף מלוח וחטיף מתוק ונשים באמצע המעגל. נבקש מכל חניכה לקחת מהחטיף המלוח ולספר על משהו שפחות התחבר אליו היום או חוויה פחות חיובית ומהחטיף המתוק לענות על מה היה הרגע הטוב והמתוק שלו היום.

2. תוספת שאלות (15)

- איזה דבר חדש למדת היום?
- האם הצלחת להתחבר היום יותר לקבוצה?
- לאיזו משבצת הכי התחברתם?
- אתם מרגישים מוכנים להתנסות בהדרכה?
- איזה כלי אתם מרגישים שיתרום לכם הכי הרבה?

עזרים

- חטיף מתוק חטיף מלוח

ערב תחרות בין הקורסים : ששטוס (שעה וחצי)

מהלך

- מחלקים את כל החניכים ל-3 קבוצות לפי האחוות שלהם (תחרות בין האחוות תגבש כל אחווה בתוך עצמה)
- המדריכים יחליטו על 3 ראשי קבוצה על מנת לתת הזדמנות לחניכים שרואים בהם את הפוטנציאל וזקוקים לעוד הזדמנות ופוש לביטחון העצמי
- במהלך הפעילות יהיו משימות. כל משימה בהתאם לדרגת הקושי שלה תעניק לקבוצה המנצחת כמות מפתחות
- במהלך הפעילות יהיו עוד משימות בנוס כמו הכפתור האדום משימת קפטנים ומשימת פחד
- בסוף הפעילות החניכים יפתחו בעזרת המפתחות את קיר הגורלות אשר יקבע את הניקוד של כל קבוצה ואת המנצח
- עם הנקודות נקיים מכירה פומבית עם דברים לקומז'ץ שיבואו אח"כ (שוקולד, פתי בר, מרשמלו, שיפודים, חטיפים, תה ועוד)

מפתח אחד	שני מפתחות	שלושה מפתחות
כל הקבוצה עומדת על אלבד וצריכה להפוך אותו מבלי לגעת ברצפה.	להעביר מים מדלי לדלי בעזרת כוסות פלסטיק קטנות, הקבוצה הראשונה שמצליחה למלא את הדלי השני זוכה במפתח.	הקבוצה תצטרך לעבור מצד אחד של החדר לצד השני בעזרת שני דפים בלבד - אסור לגעת ברצפה. אם מישהו מהחניכים נוגע כל הקבוצה חוזרת אחורה.
כל קבוצה תבחר נציג בתחילת המשחק שיהיה אחראי בהשמעת צליל מסוים לרוץ וללחוץ על ה"כפתור האדום".	מסלול מכשולים (קפטנים) - הקפטן שיסיים ראשון את המסלול יזכה במפתחות.	
כל קבוצה תקבל פתקי עם המון משפטים משירים שונים, והמטרה של הקבוצה היא לחבר זוגות משפטים משירים שונים ולמצוא מה השיר. הקבוצה שתסיים את התאמת זוגות תזכה במפתח.		

משימות (משימות הדורשות שיתוף פעולה- יש לשים לב שכל החניכים חלק אם לא ניתן להגיד לחניכים מסוימים לנטרל חוש מסוים כמו ראייה עוד דיבור/ לתת לחניך מסוים את הרשות לדבר על מנת לעודד את כולם להיות חלק):

עזרים

- אלבד , שני דליים , כוסות פלסטיק, דפים לבנים *4 , משפטים משירים , להכין כפתור אדום ודברים למסלול מכשולים , מפתחות .
- לוח גורלות
- חילוק תפקידים
- מכירה פומבית

הכנה לפעולות התנסות (שעה)

מטרות

1. התנסות בבניית פעילות, עבודת צוות, חלוקת משימות
2. החניכים יפתחו יצירתיות בהדרכה.
3. הכנה מיטבית לפעילות שהם יעבירו- ככל שיגיעו יותר מוכנים כך הפעילות והחווייה שלהן.ם תהיה מוצלחת יותר.

מהלך

ייתכן שההתנסות בהדרכה תיקח יותר משתי פעולות כמו שכתוב במערך, זה תלוי בגודל הקבוצה, מורכבות הקבוצה והיבטים נוספים - כדאי ורצוי להקדיש לה יותר משתי פעולות ולחלק את ההתנסות לשלושה חלקים תוך שהמדריך שם דגש על כל אחד מהחלקים: שלב ההכנה, שלב ההדרכה עצמה ושלב המשוב. הפעולות יימשכו כ-20 דקות ויכללו משחק אחד או שתיים.

חלק ראשון: הכנה (שעה)

- החניכים יתחלקו לזוגות או לשלושות ויקבלו ויחשבו על משחק או פעילות שהם מעוניינים להעביר (כמובן שהמדריך מנחה אותם ומלווה אותם לאורך כל הזמן - אפשר אפילו להכין לחניכים "בנק משחקים" ממנו יוכלו לשאוב רעיונות) נספח 1.
- החניכים יכינו עזרים לפעולה.
- החניכים יחלקו את מהלך הפעולה בינם לבין עצמם, למשל, מדריך אחד מעביר את משחק הפתיחה, מדריך שני מעביר את המתודה הראשונה וכו'.
- על המדריך לוודא שהחניכים מוכנים לגמרי לפני שהם ניגשים להדריך. המטרה היא ליצור אצלם חוויה נעימה וחיובית מההתנסות ההדרכתית הראשונה שלהם.

נספח 1

["בנק משחקים"](#)

<https://in.bgu.ac.il/cau/open/DocLib/Pages/virutal-center/%D7%97%D7%95%D7%91%D7%A8%D7%AA%20%D7%9E%D7%A9%D7%97%D7%A7%D7%99%D7%9D.pdf>

התנסות בהדרכה (שעתיים וחצי)

מטרות

1. החניכות ים יתנסו בעמידה מול קבוצה במרחב הנוח והבטוח ויצברו ביטחון בתחום זה.
2. החניכות ים יישמו את הכלים שלמדנו בפעולה הקודמת - קתימב"ה נ"ס.
3. החניכות ים ילמדו אחת מהשנייה על עמידה מול קבוצה.

מהלך

1. כל זוג חניכות ים יעבירו בתורם התנסות הדרכתית של 15-20 דקות מפעילות שהם כתבו והכינו יום לפני כן. לאחר הפעילות יהיה משוב (נספח 1) באורך של כ-10 דקות של החניכים שהדריכו בשיתוף עם הקבוצה על פי הטופס המצורף.
2. במשוב חשוב שהם ישימו דגש על הכלים של עקרונות העמידה מול קבוצה שלמדנו בפעולה הקודמת: קתימב"ה נ"ס.

נקודות חשובות:

- להסביר בתחילת פעולות ההתנסות שכולם בהתנסות חדשה וראשונית עם עולם ההדרכה ולכן זה בסדר לטעות או להיות לחוצים, אבל חשוב שיהיה פרגון ותמיכה מצד הקבוצה כי כולם יעמדו במצב הזה- גם מי שלא בהכרח ירצה להדריך בבית נוער.
- לעשות הכנה מיטבית כדי שההכנה לא תהווה מכשול וקושי בעמידה מול הקבוצה.
- שהחניכות ים יכינו ויעבירו את הפעילות בזוגות או בשלשות כדי שיהיה להם מרחב בטוח וכדי לחזק את תחושת הביטחון שלהם, עמידה לבד מול קבוצה עלולה להיות קשה לחלקם.
- לעשות משוב עם כל אחד מהחניכים על הפעילות שהעבירה על פי טופס מצורף, כדאי לעבור על כל "אות" מקתימב"ה נ"ס ולראות מה אפשר לשמר/ לשפר.
- ללמד את שיטת הסנדוויץ'- שיטת משוב- קודם כל אומרים משהו טוב כדי להתחיל בהרגשה טובה, אחר כך יש מקום לביקורת והצעות לשיפור ולבסוף תמיד מסיימים בדבר טוב.

נספח 1

טופס משוב

במידה גבוהה במידה בינונית במידה מועטה/
כלל לא
הכנה וארגון
החניך מתכנן מראש, ומגיע מוכן מבחינת עזרים
המדריך מתכנן את משך הזמן שיקצה לכל חלק בפעילות

תוכן
המדריך מתאים את תוכן הפעילות לאופי הקבוצה
המדריך מתאים את מתודת הפעילות לאופי הקבוצה

קתימב"ה נ"ס
קול- החניך מתאים את קולו לפעילות ולשטח.
תנועה- החניך נע ולא עומד סטטי במהלך הפעולה
ידיים- תנועת ידיים
מבט- החניך מיישר מבטו ויוצר קשר עין
ביטחון- החניך מדבר ברור ומפגין ביטחון
התלהבות- החניך מראה התלהבות בהעברת הפעולה
ניסוח- החניך מתנסח באופן ראוי להעברת פעילות
סביבה- החניך בחר להעביר את הפעילות בסביבה מתאימה

משוב (שעה)

מטרות

1. נבין יחד מהי החשיבות של משוב אישי ובין חברי צוות וכיצד הוא מקדם אותנו בתהליך עבודה ממושך יחד.
2. החניכות ים ילמדו כיצד למשב את ההתנהלות האישית שלהן.ם באופן עצמאי.
3. החניכות ים ילמדו כיצד למשב באפקטיביות את חברי.ות הקבוצה שלהן.הם וכיצד לקבל משוב בצורה מקצועית - נלמד את מודל הסנדוויץ'.

מהלך

1. **הכנת סנדוויץ' (25 דק')** במתודה הזו נדון במודל ספציפי להעברת משוב - מודל הסנדוויץ'.
המבנה הבסיסי של משוב אפקטיבי הינו מבנה ה"כריך" (feedback sandwich):
 - א. פתיחה חיובית
 - ב. התייחסות להתנהגות שעליה רוצים להשפיע
 - ג. סיום חיובי בין שתי "השכבות" החיוביות של הכריך אנו מכניסים את המסר העיקרי שלשמו ניתן המשוב.(הסבר מפורט יותר של השיטה נמצא **בנספח ב'** - יקל על ההסבר לחניכות ים - ניתן לשתף אותן.ם ולתת להן.ם להקריא בעצמן.ם).

לאחר ההסבר בעצם נעבוד עם החניכות ים על סיטואציות (**נספח א'**) מסוימות הקשורות בהעברת וקבלת משוב. בכל פעם נבחר זוג מתנדבות ים, שיצטרכו להציג את הסיטואציה מול שאר הקבוצה ולהעביר משוב ע"פ מודל הסנדוויץ' - מומלץ כדי שיהיה מוחשי עד כמה שאפשר להדפיס ציור של סנדוויץ' ולבקש מהמציגות ים לכתוב את המשפטים שישתמשו בהם בהעברת המשוב ממש בתוך המודל וכך יוכלו גם לשמור את זה.
חשוב להנחות את החניכות ים לשפה נכונה למישוב - כל ההסברים מצורפים בנספחים.
2. **משוב בזוגות (30 דק')** נבקש מהחניכים להתכונן לשלב הכי חשוב והכי כנה בכל הקורס. שלב המשוב האישי. זוגות ההדרכה יקבלו זמן להעברת משוב אחד לשניה ולהעברת משוב על עצמם.
לכל אחד.ת מבני הזוג יהיה תפקיד. לאחר מכן הם יתחלפו
 - מעביר המשוב
 - מקבל המשוב.החניכים ידרשו להעביר משוב אחת על השניה בנושא ההתנסות והעבודה כצוות הדרכה.
חשוב מאוד שבשלב שבו החניכה ממשב, החניך שמקבל ביקורת, רק רושם ולא מגיב. אין צורך להצטדק או להגיע להסכמות. רק להקשיב ולאחר מכן הוא יעבד את מה שנאמר לו. אותו דבר הפוך. עשר דק' לכל חניכה.
 3. נערוך דיון במליאה (10 דק')
 - החניכות ים הממשבים - איך היה למשב? איפה נתקלתם בקושי? מה עבד טוב?

- החניכותים שקיבלו את המשוב - איך להקשיב ולא להגיב? איך זה לקבל ביקורת? למדתם משהו על עצמכם? האם הייתם ממשבים את עצמכם אחרת?
- לשם מה אנחנו צריכותים לקבל ולהעביר משוב?
- מהי הדרך הנכונה להעביר משוב וכיצד היא משפיעה על מי שמקבלת אותו?

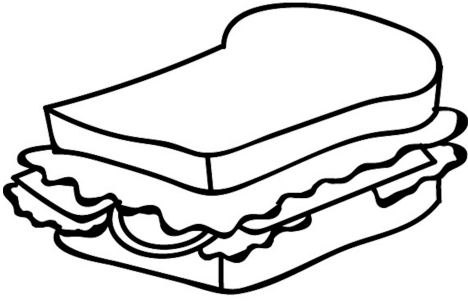
לאחר הדיון, נוכל לתת לחניכותים את ההגדרה של המושג "משוב" ולשם מה בעצם משתמשים בו (מצורף בנספחים).

.4 סיכום (5 דק')

בסבב, כל חניכה יספר על פרט חדש שלמד.ה בזכות הפעילות, ומה לדעתו.ה השלב החשוב ביותר בזמן מתן המשוב.

עזרים

- טבלת משוב
- ציור של סנדוויץ'
- הסבר על 'שיטת הכריך'
- סיטואציות להצגה

1. אתה חלק מהצוות המוביל של הפרויקט בקבוצה שלך, בחרתן. בתור השכבה הבוגרת בבית הנוער פרויקט של עיצוב החצר האחורית והפיכתה לשמישה - פינות ישיבה, שתילת צמחים בגינה וציור על הקיר שדורש זמן עבודה רב. קבעתן. כקבוצה ימי עבודה שבה. אתן. אמורות. להגיע לבית הנוער ולקדם את המשימות לשיפור נראות החצר. שתיים מחברות הקבוצה לא הגיעו לשני ימי עבודה בטענה שהן נתנו את הרעיון לציור הקיר המתוכנן ולכן אין סיבה שיציירו אותו. כיצד תגיבו ותמשבו בצורה נכונה?

2. הערב מתקיים אירוע ערב בוגרות. בבית הנוער, הפעילות שנבחרה היא הכנת ארוחה איטלקית משותפת. לאחר ההכנה והארוחה שהיו מוצלחות ומהנות, הגיע החלק של ניקיון המטבח ושטיפת הכלים. שניים מחברי הקבוצה מסרבים לשטוף את הכלים או לעזור בסידור המטבח בטענה שהם התעייפו מהיום הארוך שעבר עליהם, ושיש מספיק חניכות. ים שמנקים את המטבח. האם תגיבו באותו הרגע או בזמן אחר? כיצד תמשבו את ההתנהגות שלהם?

3. בקרוב תתקיים מסיבת הסיום בבית הנוער, ואחת החניכות מהקבוצה שלך משתתפת בקטע המשחק - התכוננתן. זמן רב למופע ובחזרה האחרונה שמתקיימת יומיים לפני ההופעה, שמת לב שהיא יושבת לבד באחד החדרים בבית הנוער ובוכה. כשהגעת ושאלת לשלומה היא סיפרה שהיא 'מרגישה שהיא משחקת נורא ולא מרגישה בטוחה מספיק לעלות על הבמה ולבייש את כל הקבוצה'. כיצד היית מגיבה? האם מדובר במשוב על התנהגות חיובית או שלילית? איך היית מנסחת אותו?

אז מהו למעשה משוב?

אחד הכלים המעצימים ביותר העומדים לרשותנו בתקשורת הבין – אישית שלנו הינו המשוב. המשוב הינו אמצעי אפקטיבי ביותר לעיצוב, שינוי, חיזוק ושיפור התנהגותו של הזולת, ומספק עבור האדם המקבל אותו הזדמנות ללמידה ולהרחבת המודעות העצמית. זהו כלי חינוכי ראשון במעלה כאשר הורים ומחנכים משתמשים בו באינטראקציה עם ילדיהם או תלמידיהם, ואף כלי ניהולי רב עוצמה כאשר מנהלים משתמשים בו בתהליך הניהול באינטראקציה עם עובדיהם. אין כמו המשוב כדי לעצב את התנהגות הזולת ולהשפיע עליה לחיוב, ו/או כדי להעצים את הזולת ולתרום להתפתחותו העצמית.

שלבים מפורטים בהעברת משוב:**שלב ההכנה: הגדרת התוצאה הרצויה של המשוב**

על מנת שהמשוב יהיה אפקטיבי וישיג את המטרה שלשמה הוא ניתן, עלינו להגדיר לעצמנו מהי מטרתנו: מהי התוצאה שברצוננו להשיג במתן המשוב? מה אנו רוצים שיקרה בעקבותיו? חשוב גם לקחת בחשבון את תזמון המשוב. אמנם רצוי שהמשוב יינתן סמוך לביצוע ההתנהגות, אך יחד עם זאת יש להימנע מלתת את המשוב בשעת כעס. בעת מתן המשוב חשוב להבטיח שהתזמון נכון גם מצד מקבל המשוב, והוא נמצא במצב של פניות המאפשר לו להיות בהקשבה מלאה למסר שלנו. לפיכך חשוב לבחור את העיתוי המתאים למתן המשוב, הן עבורנו כנותני המשוב, והן עבור מקבלי המשוב.

שלב הפתיחה: התחלה בנקודות החיוביות

מטרתנו בשלב הפתיחה הינה ליצור נכונות להקשבה לדברינו מצד הזולת, על מנת שהמשוב ייקלט. אם נפתח את המשוב בביקורת על התנהגותו, יש להניח שהזולת ייכנס לעמדת התגוננות שתמנע ממנו הקשבה ופתיחות לקבלת המשוב. לפיכך, עלינו לפתוח את המשוב בהתייחסות להיבטים החיוביים בהתנהגותו של הזולת.

דוגמא;

במקום להגיד לילד "אני מאוד מרוצה ממה שעשית", עדיף להגיד ממה ספציפית אנו מרוצים: "אני מאוד מרוצה שמצאת דרך לשתף את אחיך הקטן במשחק שלך".

גוף המשוב: התייחסות להתנהגות שעליה רוצים להשפיע

בשלב זה, אנו מתייחסים להתנהגות הספציפית עליה אנו רוצים להשפיע (להכחידה או לחזקה). עלינו לפרט באופן ספציפי מהם הדברים שלדעתנו רצוי לשפר או לחזק. בהתייחסותנו להתנהגות, יש להימנע משיפוטיות ומשימוש במילים "טעונות".

המילים שאנו בוחרים בהן לניסוח דברינו צריכות להיות ניטראליות, חד משמעיות ובלתי ניתנות לפרשנות ככל שניתן.

בשלב זה אנו מקפידים הקפדה יתרה על יצירת הקשבה ופתיחות לקבלת המשוב. לאינטונציה ולשפת הגוף שבהן נאמרים הדברים, והן לבחירה במילים הנכונות, יש חשיבות מכרעת.

סיום המשוב: שימוש באפקט פיגמליון

אחרי שהעברנו את המסר העיקרי שלשמו ניתן המשוב, והתייחסנו להתנהגות שאותה רצינו לשנות או להעצים, אנו מגיעים לשלב הסיום שבו אנו מסכמים בכלליות את הנקודות שעלו במשוב. מטרתו של שלב הסיום הינה להבטיח שכל מה שנאמר עד כה אכן ייקלט וישמר בלא מודע, והסיכויים לכך עולים כאשר המשוב נחוה כחויה מעצימה עבור המקבל. סגירה חיובית הולמת והבעת אופטימיות ביחס לעתיד, מסייעות לנו "לקבע" את הישגי המשוב.

כאשר אנו מאמינים ביכולותיו של מישהו אחר, הרבה מעבר למה שהוא בעצמו מאמין שהוא מסוגל, ואנו משדרים לו את אמונתנו המלאה ביכולות שלו, הוא בדרך כלל יגיע להישגים גבוהים יותר מאילו שהאמין שהוא מסוגל להם.

בתהליך המנהיגות נעשה תכופות שימוש באפקט זה, ובאמצעותו מעצב המנהיג את ציפיות המונהגים מעצמם. באופן זה הם מגיעים להישגים הרבה יותר גבוהים ממה שחשבו שהם מסוגלים. כאשר אנו מסיימים את המשוב בנימה חיובית ואופטימית, רמת האפקטיביות של המשוב עולה במידה ניכרת.

סיכום הכללים העיקריים שעלינו לזכור בעת מתן משוב

1. בהירות – היה ברור, ישיר וענייני לגבי מה שברצונך להגיד.
2. חיוביות – שים דגש על שימוש בשפה חיובית והימנע ממילות שלילה וממילים המעוררות התנגדות.
3. ספציפיות – הימנע מהכללות ומתיוג של ההתנהגות, והבהר באופן ממוקד לאיזו התנהגות בדיוק אתה מתייחס.
4. מיקוד בהתנהגות – הימנע משיפוטיים ומהתייחסות לאישיותו של האדם והתמקד בהתנהגות הניתנת לתיאור.
5. אופטימיות – התייחס להתנהגות כברת שינוי והבע אמונה ביכולתו של מקבל המשוב לשנות.

במידה מועטה/ כלל לא	במידה בינונית	במידה גבוהה	
------------------------	------------------	----------------	--

הכנה וארגון

			החניך מתכנן מראש, ומגיע מוכן מבחינת עצרים
			המדריך מתכנן את משך הזמן שיקצה לכל חלק בפעילות

תוכן

			המדריך מתאים את תוכן הפעילות לאופי הקבוצה
			המדריך מתאים את מתודת הפעילות לאופי הקבוצה

קתימב"ה נ"ס

			קול- החניך מתאים את קולו לפעילות ולשטח.
			תנועה- החניך נע ולא עומד סטטי במהלך הפעולה
			ידיים- תנועת ידיים
			מבט- החניך מיישר מבטו ויוצר קשר עין
			ביטחון- החניך מדבר ברור ומפגין ביטחון
			התלהבות- החניך מראה התלהבות בהעברת הפעולה
			ניסוח- החניך מתנסח באופן ראוי להעברת פעילות
			סביבה- החניך בחר להעביר את הפעילות בסביבה מתאימה

סיכום הקורס (שעה)

מטרות

1. החניכים ישתפו את תחושותיהם לגבי הקורס וישתפו בציפיות והחששות לקראת ניהול הפרויקטים
2. החניכים יקבלו תמונה רחבה של הכלים, התכונות והמיומנויות שיש למנהל פרויקט בכל שיסתכלו על כל הנושאים שעברו בקורס.

מהלך

1. **מה קיבלתי מהקורס? (20-15 דק')** כל חניכה ת.מקבל דף חלק. המדריכה מבקש מן החניכים לקפל את הדף לשניים. בחצי אחד של הדף עליו להתייחס בצורה יצירתית לשאלה: איך נכנסתי לקורס? (שינסו להיזכר בציפיות שדיברנו עליהם בתחילת הקורס) חצי הדף הנותר עליו להתייחס בצורה יצירתית לשאלה: איך אני יוצא מן הקורס?
- משתפים את כולם
2. **סיכום הקורס (15 דק')** נפרוס מול החניכים את תכנית הקורס (הצגת תכני הקורס) בצורה ברורה לעין (בריסטול עם הפעולות מצוירות כמסלול) כדי שיוכלו להיזכר בצורה טובה יותר. עוברים על כל יחידה ופעילות שהייתה בקורסים, כאשר כל חניך מקבל 3 מדבקות ב3 צבעים שונים:
- משהו מעניין שלמדתי
- הפעילות שהכי פחות התחברתי אליה
- הפעילות שאקח ממנה משהו הלאה
כל חניך יקום בתורו להדביק את 3 המדבקות שלו ויצטרך לפרט לפחות על אחת מהן.
3. **דפי מזכרת (30 דק')** כל חניכה מקבלת דף מאגר של כמה דפים יפים ומושקעים שבהם כתוב שם של אחד. ת. החניכות. החניכים יכתבו אחד לשניה על החוזקות שהם מצאו בהם במהלך הקורס. אפשר גם להקדיש מילים לשיר שמזדהות עם החניכה.

עזרים

- בריסטול גדול
- להכין בריסטול עם הפעולות מצוירות כמסלול
- מדבקות ב3 צבעים שונים
- דפי מזכרת עם שמות החניכים
- לורדים וטעים